

Familie Riberth concentreert zich op hoge productie per koe, niet op kostprijs

De baten maken het verschil

Hoge kosten voor arbeid en loonwerk en een pittig hoog verbruik aan krachtvoer. Tomas en Lisbeth Riberth malen er amper om, ze stellen alles in het teken van een hoge productie per koe. Genetisch gezien behoort hun veestapel tot de top van Zweden.

tekst **Tijmen van Zessen**

Al meer dan honderd jaar boert de familie van Tomas (57) en Lisbeth (58) Riberth op het Zweedse platteland rond Ullared. 'Onze zonen zijn de vijfde generatie die op deze locatie kunnen boeren', vertelt Lisbeth. Toch is het Zweedse familiebedrijf geen typisch gezinsbedrijf, waar alle familieleden meewerken. Integendeel: Lisbeth werkt zelf als manager op het melkveebedrijf Nötcenter Viken AB, een bedrijf met vijfhonderd melkkoeien, 140 kilometer ver van huis. Ze is alleen in het weekend op de boerderij in Ullared. Matheas, een van hun zonen, werkt in Noorwegen op een akkerbouwbedrijf. 'We zetten het werk rond met een uitzendkracht', vertelt Lisbeth. 'Tot 2008 was ik volledig verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering op ons eigen bedrijf en werkte Tomas als adviseur bij Växa, de organisatie die in Zweden onder meer de melkproductie registreert. Sinds 2009 zijn de rollen omgedraaid en runt Tomas ons bedrijf.'

Uitzicht op de stal van de familie Riberth

De bijzondere arbeidsinvulling staat een goed technisch resultaat niet in de weg. De 83 melkkoeien produceren gemiddeld 11.946 kilo meetmelk per jaar bij een vetgehalte van 4,29% en een eiwitgehalte van 3,54%.

Krachtvoerverbruik torenhoog

De koeien van Tomas en Lisbeth worden driemaal daags gemolken in een 1x12 zij-aan-zijmelkstal. Ze willen een hoge productie uit de koe halen, op krachtvoer wordt niet bezuinigd: per honderd kilo meetmelk vreten de koeien bijna 42 kilo krachtvoer. Toch zijn de krachtvoerkosten niet buitensporig hoog. Het bedrijf is lid van EDF (European Dairy Farmers) en scoort op het onderdeel voeraankopen maar 0,9 cent hoger dan het gemiddelde. Het krachtvoer is een samenstelling van 43 procent graan, 20 procent raap, 15 procent pulp, 13 procent palmpitschilfers, 5 procent soja en 3 procent overige grondstoffen.

Familie Riberth

Zo veel mogelijk melk per koe, zonder dat de diergezondheid in het geding komt. Tomas en Lisbeth Riberth uit het Zweedse Ullared willen ervoor knokken. Ze aarzelen over het verlagen van de hoge krachtvoergift, het stel ziet dat als een risico voor de diergezondheid.

Melkproductie:	861.000 kg
Aantal koeien:	83
Grond:	160 ha
Jaarproductie:	11.946 4,29 3,54

Naast krachtvoer krijgen de koeien uitsluitend graskuil en in de zomer weidegang, dat is in Zweden door de overheid verplicht. Het kuilvoer oogst het bedrijf in ronde balen, die op stal via een gemechaniseerd systeem worden vervoerd. Door het grote aandeel gras in het rantsoen blijven de koeien gezond, ondanks de forse krachtvoergift. 'Ons krachtvoerverbruik is misschien hoog, maar wij voeren geen mais. Anderen voeren mais als een ruwvoer, maar wij zien dat ook als krachtvoer. Als je dat meetelt, dan is het krachtvoerverbruik minder extreem', zegt Lisbeth. Ze ziet haar gelijk terug in de vruchtbaarheid. Met een tussenkalf tijd van 12,4 maanden zijn de koeien bij de gegeven productie opvallend vruchtbaar.

Genetisch excelleren

In foktechnisch opzicht horen de prestaties van de veestapel tot de beste van Zweden. De NTM-index (Zweedse totaal-

Driemaal daags koeien ophalen voor het melken

Mechanisch voeren van het gras

index) van de Zweeds roodbonten in de veestapel is ruim dubbel zo hoog als gemiddeld in Zweden (12,4 NTM tegen 5,2 gemiddeld). De genetische aanleg van de holsteins is zelfs drie keer zo hoog als gemiddeld (12 NTM tegen 3,8 gemiddeld). Het Zweedse bedrijf maakt onder meer

gebruik van een stier als Buckarby, de hoogste beschikbare dochtergeteste stier van het Zweeds-roodbontas. Met ruim zeshonderd dochters in zijn index reikt Buckarby (v. OBrolin) tot een NTM van +29. Zijn moeder is een dochter van Peterslund. Deze stier is ook in Nederland

Riberth melkt in een 1x12 zij-aan-zijmelkstal

veel ingezet, zijn Nederlandse productiefokwaarde telt bijna 4500 dochters.

Geld voor grasland met stenen

De loonwerker verzorgt het meeste werk op het land. Een kostbaar gegeven omdat er veel land op afstand ligt. De Zweedse melkveehouders zijn er zich van bewust dat hun strategie een hogere kostprijs met zich meebrengt. De minimum melkprijs die ze nodig hebben om alle uitgaven en afschrijving te dekken, komt uit op een bedrag van 36,20 euro per honderd kilo melk.

‘De hoge productie zorgt in onze situatie voor een melkopbrengst per koe die bijna 1200 euro boven het EDF-gemiddelde ligt’, stelt Tomas. ‘Niettemin zien we onze voerkosten als het zwakke punt in de bedrijfsvoering. We denken erover om de laagproductieve koeien minder krachtvoer te geven, dan stijgt de hoeveelheid melk uit ruwvoer. In elk geval voeren we geen rigoureuze wijzigingen door; op dit moment zijn onze koeien gezond en dat willen we graag zo houden.’

Tomas en Lisbeth wijzen erop dat hun systeem van ‘high input-high output’ in een jaar als 2013 bijzonder succesvol is, maar dat een jaar als 2012 aanmerkelijk minder gunstig uitpakte. In dat jaar waren de voerprijzen hoger en de zuivelprijzen lager en drukten de voerkosten zwaar op het resultaat.

Naast een hoge melkopbrengst ontvangen Tomas en Lisbeth ook relatief veel landbouwsubsidie. In Zweden bestaat een regeling die boeren met minder productief grasland ondersteunt, bijvoorbeeld in regio’s waar van nature veel stenen voorkomen. Deze subsidie voor het ‘behouden’ van grasland kan oplopen tot 560 euro per hectare. ‘We kunnen die stenen niet weghalen, daarvoor zitten ze te diep. We gebruiken het land om jongvee te weiden.’

In totaal beheren Tomas en Lisbeth 160 hectare landbouwgrond, waarvan 60 hectare permanent grasland is. De Zweden splitsen het grasland op in productiegrasland en weiland. Het productiegrasland maaien de veehouders vier keer per jaar, dat geeft in vergelijking met drie keer maaien een hogere graskwaliteit. ‘Goed kuilgras is de sleutel voor onze hoge productie. Daarom nemen we al vóór het maaien een monster van het gras. We letten met name op de energie-inhoud, het eiwit en de NDF, we maaien pas als de kwaliteit naar onze zin is.’

Tomas en Lisbeth blijven wel reëel: ze willen knokken voor een hoge productie, maar de economie verliezen ze niet uit het oog. |